

KB:s expertgrupp
för biblioteksstatistik

2010-02-25

Preliminär version
Arbetsmaterial

**Projektbeskrivning avseende
utvecklingsprojekt för
Sveriges officiella biblioteksstatistik;
”www.biblioteksstatistik.se”**

1 Inledande sammanfattning

I förra årets centrala kulturpolitiska dokument, kulturutredningen och kulturpropositionen, framhölls betydelsen av att relevant kunskap och statistik finns att tillgå på biblioteksområdet. I kulturpropositionen föreslås ett utvidgat uppdrag för Kungl. biblioteket (KB), vilket kan öka möjligheterna till överblick, samordning och utveckling över hela bibliotekssektorn. Ansvar för biblioteksstatistik och andra redskap för uppföljning av bibliotekens verksamhet kan ingå i detta uppdrag. KB ska nu presentera en plan för hur det utvidgade uppdraget ska genomföras, och har därför tillsatt utredare och samrådsgrupp.

Behovet av relevant, tillförlitlig och användbar statistik som underlag för utvärdering och utveckling av bibliotekens verksamhet har under de senaste åren uttryckts allt tydligare (ref. 1, 2, 5). Samtidigt har kritiken mot den nuvarande officiella biblioteksstatistiken blivit starkare och tilltron svagare.

Det framstår som synnerligen angeläget att samordna uppgifter från alla offentliga bibliotekstyper. Biblioteken genomgår en stark utveckling och förändring. Användarmönster förändras, gränserna mellan bibliotek med olika huvudmän blir svagare och försvinner ibland helt, användarna vänder sig på ett friare sätt dit service finns att få. Det blir allt viktigare att kunna följa, beskriva och analysera utvecklingen på ett samlat sätt, och på olika nivåer; lokalt, regionalt och nationellt.

Delvis är utvecklingen teknikdriven, elektroniska media med nätbaserad spridning får allt större utrymme på alla bibliotek. Samtidigt stärks bibliotekens kulturella, pedagogiska och forskningsstödjande uppgifter. Dessa tendenser behöver synliggöras i statistiken bättre än vad som sker idag.

KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik (7) har sedan våren 2008 arbetat med att förbättra de statistikenkäter som Kulturrådet och KB regelbundet riktar till de offentliga biblioteken. De erfarenheter expertgruppen gjort har samlats ihop i form av en beskrivning av ett utvecklingsprojekt, www.biblioteksstatistik.se, vars syfte (enkelt uttryckt) är att samla all offentlig biblioteksstatistik i en databas, samordna och uppdatera statistikenkäterna, höja kvalitén på insamlade data, samt erbjuda ett interaktivt, webbaserat teknikstöd.

Projektet omfattar landets folkbibliotek, skolbibliotek, forskningsbibliotek, specialbibliotek och sjukhusbibliotek. Det är långsiktigt och uthålligt, men uppdelat i faser, där hänsyn tas till att olika bibliotekstyper kan gå olika fort fram. Projektet innefattar samverkan med och samordning av en rad externa aktörer och system. Den statistiktjänst som efterfrågas från biblioteken (8) ska vara enkel att använda, men är komplex till sina funktioner.

En kritisk framgångsfaktor för projektet är att det är adekvat finansierat och bemannat. Det finns dock vinster att ta hem i form av rationellare statistikhantering på alla nivåer, kvalitetshöjningar och ökad användbarhet. Projekttiden föreslås vara fyra år, med start i augusti 2010. För att kontinuiteten i statistikinsamlandet ska upprätthållas är det viktigt att förberedelserna inför insamlingen av statistik för verksamhetsåret 2010 kommer igång i projektform så tidigt som möjligt.

Det är expertgruppens starka förhoppning att den förstärkning och samordning av biblioteksstatistiken som kulturpropositionen ställer i utsikt faktiskt kommer att realiseras. I dagsläget pekar mycket på att detta kommer att ske inom ramen för KB:s utvidgade uppdrag, men saken är ännu inte avgjord. Vi överlämnar projektbeskrivningen av www.biblioteksstatistik.se till KB:s utredare och samrådsgrupp.

Tore Torngren
Ordförande
KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik

P.S.

När vi i expertgruppen diskuterar biblioteksstatistik med våra kollegor får vi ofta höra att statistiken bli intressant och levande först när den kommenteras och analyseras, sätts i ett sammanhang, blir underlag för utvärdering av strategier och handlingsplaner eller bygger upp indikatorer, index eller rankingsunderlag.

Man menar också att biblioteken behöver tillämpa andra, kvalitativa metoder på ett professionellt och systematiskt sätt, för att få fram underlag för utveckling av verksamheten. Det kan vara användarenkäter eller intervjuer, användbarhetsstudier, observationer, jämförelser, benchmarking osv., men också studier som visar vilken effekt bibliotekens verksamhet har på undervisningsresultat, forskningskvalitet etc.

Det finns kanske anledning att fundera över om ett utvidgat uppdrag för KB även kunde innefatta ett bredare intresse för kvantitativa och kvalitativa metoder på bibliotek. Statistik är mer än statistik.

Innehåll

1	Inledande sammanfattning	2
2	Bakgrund	6
3	Den officiella biblioteksstatistiken	8
3.1	Hur ser det ut i omvärlden?	9
4	Projektet www.biblioteksstatistik.se	9
5	Olika bibliotekstyper	11
5.1	Folkbibliotek	12
5.2	Skolbibliotek	13
5.3	Forskningsbibliotek och specialbibliotek	14
5.4	Sjukhusbiblioteken	15
6	Centrala bibliotekssystem	166
6.1	Centrala licensavtal	166
6.1.1	Counterstatistik	17
6.2	SwePub	18
6.3	Libris	18
6.4	BURK	18
7	Lokala bibliotekssystem	18
8	Projektets arbetsuppgifter	19
A.	Skapa Biblioteksstatistikdatabasen	19
B.	Säkranet av gamla data.	20
C.	Revision av nuvarande statistikvariabler	20
C.1	Uppföljning av bibliotekslagen	21
C.2	Anpassning till internationella standarder	21
D.	Samlad dokumentation och forskning	21
E.	Internationellt deltagande	21
F.	Målformuleringar och möjlighet till måluppföljning	22
G.	Ökad reliabilitet - klassificeringsnycklar	22
H.	Kvalitetsindikatorer - kommunjämförelser	22

I. Seminarieverksamhet	22
J. Löpande utvärdering	22
9 Personalsammansättning	22
9.1 Styrgrupp	22
9.2 Referensgrupp/arbetsgrupp	23
9.3 Personal	23
10 Tid	24
11 Kostnader	24
11.1 Nuvarande kostnader för biblioteksstatistiken	24
11.2 Projektkostnader	25
12 Mål	25
12.1 Fas 1	26
12.2 Fas 2	26
12.3 Fas 3	26
12.4 Fas 4	26
13 Diskussion	26
14 Referenser	27

2 Bakgrund

”Den svenska biblioteksstatistiken är dålig” är en kommentar som ofta fälls i samband med insamlingen av biblioteksstatistik. Varifrån kommer synpunkten och vad grundar missnöjet sig i?

I Biblioteksförningens rapport från 2009 *Den svenska biblioteksstatistiken – slutdokument från Svensk Biblioteksförnings verksamhetsgrupp för statistik*, nämns ett antal synpunkter från uppgiftslämnarna ute på biblioteken. Det handlar om att den officiella biblioteksstatistiken ger en omodern bild av biblioteken och inte stämmer med de verksamheter som pågår. Statistiken är inte kopplad till bibliotekens uppdrag vilket innebär att annan statistik samlas in på biblioteken som upplevs som mer relevant. Att statistik inte samlas in från alla bibliotekstyper regelbundet gör att det inte går att få en fullständig bild av biblioteksutbudet på en ort eller i en region eller i riket som helhet. Biblioteksstatistiken redovisar heller inte vad användarna faktiskt gör på biblioteket och om deras önskemål och intressen tillgodoses.

Ytterligare problem som Biblioteksförningens rapport visar på är att definitionerna av begrepp som används vid insamlingen av statistik är otillräckliga och att många uppgiftslämnare är osäkra på hur biblioteksstatistiken ska redovisas. Biblioteksförningens rapport menar också att statistiken inte upplevs som så ”strategiskt betydelsefull”. Rapporten pekar på att det partiella bortfallet är stort och att uppgifterna varierar beroende på vem som lämnat in dem.

KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik har verkat under drygt två år och har genom arbetet i olika arbetsgrupper och projekt kartlagt önskemål övergripande om hur en framtida statistik ska vara konstruerad och vilka frågor den önskas besvara. Önskemål har samlats in från olika grupper av användare och uppgiftslämnare. Den tekniska aspekten av hur en framtida biblioteksstatistisk lösning bör vara, har också utretts separat.

Expertgruppen ska verka för:

- Tydligt ansvar och huvudmannaskap för biblioteksstatistiken.
- Tydligt syfte med statistikinsamlingen inom olika biblioteksområden.
- Tillförlitlig och användbar statistik som belyser bibliotekens hela verksamhet.

- Utveckling av mer sofistikerade verksamhetsmått grundade på statistiska uppgifter, nyckeltal, indikatorer etc.
- Samordnat och flexibelt teknikstöd som kan användas på såväl nationell som lokal nivå.
- Samordnad insamling, lagring, bearbetning och analys av statistik från olika bibliotekstyper, grundad på gemensamma tekniska lösningar.
- God återkoppling av insamlade uppgifter på nationell och lokal nivå.
- Kompetensutveckling och informationsspridning kring biblioteksstatistik.
- Kontakt med andra nationella och internationella organ för biblioteksstatistik.

Expertgruppens mål:

- Revision av målen för statistikinsamlingen för alla bibliotekstyper, forskningsbibliotek, folkbibliotek, skolbibliotek, sjukhusbibliotek.
- Översyn av den statistik som samlas in, att den är relevant, tillförlitlig och speglar bibliotekens verksamhet.
- Utveckling och implementering av gemensamt tekniskt system för statistikhantering.
- Nationell samordning av biblioteksstatistik från olika bibliotekstyper.
- Omvärldsbevakning av utveckling och trender inom biblioteksstatistik.
- Dialog med statistiklämnarna på lokal nivå.
- Kontinuerlig dokumentation av förekommande praxis.
- Regelbundet återkommande statistikseminarier.
- Information och diskussion om statistik i olika forum.

De mål som expertgruppen satt upp för sitt arbete ligger i samma linje som de punkter som biblioteksförningens arbetsgrupp formulerade för sitt arbete.

- Gruppen skulle arbeta för att statistik samlas in för samtliga offentligt finansierade bibliotek ofta och regelbundet.
- Gruppen skulle formulera förslag på hur statistikens kvalitet kan förbättras så att den på ett bättre sätt speglar samtiden och blir mer användbar.
- Gruppen skulle arbeta för att samordningen av statistik för olika bibliotek blir bättre.

3 Den officiella biblioteksstatistiken

Den officiella biblioteksstatistiken omfattar de offentligt finansierade biblioteken i Sverige:

1. skolbibliotek (drygt 2700)
2. folkbibliotek (290 + 996 filialer, 83 bokbussar samt ”övriga utlåningsställen)
3. forskningsbibliotek (39)
4. nationalbibliotek (1)
5. sjukhusbibliotek (ca 80)
6. specialbibliotek (37)
7. bibliotek som ingår i gruppen ”övriga bibliotek”.

Diskussioner har också förekommit om även andra bibliotekstyper bör ingå eftersom de berör utbildningsväsendet på olika sätt, t.ex. biblioteken vid landets folkhögskolor. Fängelsebiblioteken är också offentligt finansierade. Uppgifter om länsbibliotekens samt informations- och lånecentralernas verksamhet sammanställs idag inte heltäckande på riksnivå.

Sammanlagt ansvarar 26 SAM-myndigheter för hela Sveriges officiella statistik, varav en av dem är SCB. Statens kulturråd har ansvarat för den officiella biblioteksstatistiken sedan 1994. Lagen och förordningen om den officiella statistiken reglerar arbetet och ROS – Rådet för den officiella statistiken, som administreras av SCB, samordnar arbetet inom statistiksystemet. Endast SAM- myndigheter har rätt att producera officiell statistik och det är regeringen som utser myndigheter till SAM-myndigheter. Officiell statistik kringgärdas av en mängd regler.

På senare år har det ekonomiska och praktiska samarbetet mellan olika bibliotekstyper kommit att försvåra statistikinlämning/-sammanställning. Hälften av landets folkbiblioteksfilialer är numera integrerade med skolbibliotek. Folkbiblioteken står också för en stor del av sjukhusbibliotekens allmänna del. Det förekommer även att forskningsbibliotek och folkbibliotek samarbetar och delar budget och personal. Eftersom den nuvarande biblioteksstatistiken utgår från bibliotekstyp (där de flesta bibliotekstyper har en egen enkät) så blir vissa statistikvariabler därigenom dubbelräknade eller missvisande om de särskils till olika statistikenkäter och en regional sammanställning över olika bibliotekstyper blir inte genomförbar med bibehållen statistisk kvalitet.

Sammanlagt utgår frågeenkäter till drygt 6500 enheter (inklusive skolenheter som inte har tillgång till skolbibliotek, eftersom Skolregistret saknar uppgift om skolbibliotek), vilka tillsammans svarar för cirka 4600 utlåningsställen. Därtill kommer övriga utlåningsställen där vidare registrering inte sker, bokbussar och vägkrogsbibliotek.

Sveriges officiella biblioteksstatistik kan därmed sägas beröra ca 5000 offentligt finansierade arbetsplatser/adresställen vilka används av en majoritet av befolkningen, unga som gamla, på olika sätt. Statistiken visar t.ex. att folkbiblioteken hade 2,7 miljoner aktiva låntagare 2008 och att drygt en miljon elever i grund- och gymnasieskola hade tillgång till ett skolbibliotek (andelen skolelever som använder skolbiblioteken är dock okänd). Forskningsbiblioteken står för över 7 miljoner utlån årligen.

En annan aspekt som framkommer av biblioteksstatistiken är att en kvarts miljon elever saknade tillgång till bibliotek i sin skola 2008.

3.1 Hur ser det ut i omvärlden?

Rapporten *Dikt eller verklighet? En introduktion till biblioteksstatistik i Sverige och andra länder* (Annette Johansson, AnJo Konsulteri, 2009) gjordes på uppdrag av Biblioteksföreringen. Den visar att den svenska statistiken inte skiljer sig så mycket från andra länders i bemärkelsen vilka uppgifter som samlas in. Däremot har samordningen inte kommit lika långt som i exempelvis Finland, Norge eller Danmark. Flera av de nordiska ländernas biblioteksstatistik kan tjäna som inspiration och föredöme för vad detta projekt strävar att uppnå.

Finland <http://tilastot.kirjastot.fi/sv-FI/sokstatistik.aspx> har t.ex. redan en webbportal som presenterar landets biblioteksstatistik på ett användarvänligt sätt per region.

Flera andra länder har också kommit längre i arbetet att sprida intresse för statistik och att göra den användbar för biblioteken. Likaså har fler kommit igång med mätningar av virtuella tjänster.

4 Projektet www.biblioteksstatistik.se

I det följande presenteras ett förslag till ett projekt, som syftar till att förbättra den officiella biblioteksstatistiken på flera sätt:

- Att genom skapandet av en databas med tillhörande webbportal samla all officiell biblioteksstatistik till en källa och därigenom ge en samlad tillgång till biblioteksdata.
- Att den samlade tillgången till all officiell biblioteksstatistik ska möjliggöra kvalitetshöjande insatser för samtliga variabler, mättekniker och insamlingsmetoder.
- Att samlad tillgång både till data och kompetens om olika bibliotekstyper ska möjliggöra bättre forskning inom området.
- Att förändra urvalsramen så att kommunala och regionala sammanställningar kan göras samlat oavsett bibliotekstyp.

Projektet syftar också till att ge stöd till bibliotekens kvalitetsarbete; genom användning av indikatorer, måluppföljning, och uppföljning av bibliotekslagen. Detta kan bäst ske när insamlingen av den officiella statistiken säkrats.

Projektets syfte rimmar väl med de områden som Biblioteksföreningen menar är särskilt brådskande:

Frågor om vad som mäts:

- Jämförbarhet över tid
- Jämförbarhet mellan bibliotekstyper, internationella standarder (ISO, IFLA/UNESCO)
- Mätningar av olika aktiviteter på bibliotek
- Mätningar av virtuella tjänster

Frågor om hur mätningarna går till:

- Uppgifternas kvalitet/stöd till uppgiftslämnarna

Frågor om hur statistiken ska användas:

- Statistikens användbarhet för biblioteken

Webbportalen ska utgöra en teknisk plattform både för manuell inhämtning av data samt import av automatiskt genererade statistikfiler. Den flerfunktionella databasen ska handha all framtida biblioteksstatistik.

Databasen bör även lagra äldre redan befintliga data, så att utvecklingen över tid kan studeras. Genom att skapa en ”www.biblioteksstatistik.se” gynnas flera olika samhällsfunktioner. Genom en samling av all statistik uppnås bland annat följande:

- möjliggör totalredovisning av offentligt finansierade bibliotek på riks-, läns- och kommunnivå

- ökar jämförbarheten mellan bibliotekstyper
- uppgiftslämnarbördan minskas
- ökad reliabilitet för olika mätvariabler
- minskade samhällskostnader för biblioteksstatistik (statlig, landsting/region och kommunal nivå)
- mer relevanta tidsenliga variabler, t.ex. medietyper, efterfrågas
- indexvariabler används så att regioner och kommuner kan jämföra sig efter exempelvis kommutyper och därmed kan statistiken fungera som stöd för till exempel budgetunderlag
- förbättrade beslutsunderlag för lokala beslutsfattare, automatiskt sammanställda regionala och kommunala rapporter
- öka den statliga överblicken på biblioteksområdet och därmed öka möjligheterna att motverka regionala skillnader
- minskat ”dubbelinköp”
- ökade förhandlingsmöjligheter vid konsortieavtal, kostnadsbesparingar
- statistiken användas för att underlätta bibliotekssamarbete och bidra till samordningsfördelar
- forskningsunderlag för biblioteksutveckling

I framtiden kommer det regionala perspektivet att bli allt viktigare. Den officiella biblioteksstatistiken bör därför kunna påvisa eventuella regionala skillnader. Det statliga perspektivet är att landets medborgare ska ha tillgång till ett brett utbud av information och litteratur via biblioteken oavsett var de bor i landet. En framtida regionalt baserad biblioteksstatistik skulle också underlätta bibliotekssamarbetet på regional nivå. Som statistiken är konstruerad i dagsläget kan endast regionala skillnader för respektive bibliotekstyp göras och ett samlat regionalt perspektiv är svårt att sammanställa utifrån den befintliga officiella biblioteksstatistiken.

Särskild vikt bör i framtiden läggas vid att kunna åskådliggöra bibliotekens pedagogiska roll och verksamhet samt att ytterligare utveckla statistiken kring bibliotekens e-resurser och insatser kring digitalisering.

5 Olika bibliotekstyper

De bibliotekstyper som ingår i projektet har alla olika förutsättningar för att i olika faser komma med i den planerade statistiklösningen. Det måste göras en revision och översyn av samtliga statistikenkäter så att arbetet som inleddes 2009 med en harmonisering av enkäterna kan fortsätta och samtidigt inordnas under internationella standarder.

Under 2009 harmoniserades några variabler för att möjliggöra vissa jämförelser mellan folkbiblioteken, forskningsbiblioteken, specialbiblioteken och sjukhusbiblioteken. Det bör även göras en översyn och revision av de medelvärden och index som de inlämnade uppgifterna sammanställs till.

5.1 Folkbibliotek

Kulturrådet samlar årligen in uppgifter från de 290 folkbiblioteken, numera genom sin egna webbaserade statistiklösning. Folkbiblioteken har getts möjlighet att lämna synpunkter på de variabler som efterfrågas under 2009 och det har då främst framkommit önskemål om bättre kommunvisa jämförelsetal och index så att biblioteken kan använda statistiken i budgetäskande syfte. Även bättre mått på bibliotekens kulturella och publika aktiviteter efterfrågas, mått som på ett bättre sätt åskådliggör att en stor del av folkbibliotekens arbete inte är medieutlåning utan mer utbildande och kulturell. Många folkbibliotek fungerar idag också som ortens kulturcentrum på olika sätt.

I en inledande fas tillfrågas folkbiblioteken på ett traditionellt sätt genom den nya webbportalen för biblioteksstatistik. Några övergångsår med parallell insamling av medieuppgifter behövs för att inte bryta de tidsserier i statistiken som inhämtats årligen sedan 1940-talet. Då kan också beräkningar göras över hur stor skillnad det är emellan manuellt beräknade och inlämnade uppgifter och automatiskt upphämtade. En stor fördel med dessa tidsserier är att de kan användas för prediktiv folkbiblioteksstatistik. Det bör göras en utveckling av lokala datoriserade insamlingsunderlag med utförliga definitioner utskrivna i samband med varje variabel, så att enskilda bibliotek med många filialers insamlingsarbete underlättas.

De medieuppgifter som inhämtas från folkbiblioteken skulle i fas 3 av projektet kunna inhämtas på ett automatiserat sätt via folkbibliotekens bibliotekssystem om ett samarbete med bibliotekssystemleverantörerna utvecklades. Inhämtningen av automatiserade mediesammanställningar behöver föregås av en ingående översyn av olika medietyper och katalogiseringsrutiner i folkbibliotekens bibliotekssystem. Olika bibliotekssystem har olika möjligheter till registrering av mediekategorier och olika bibliotek väljer att använda olika klassificeringsmöjligheter i sina respektive system.

Mätningarna kunde med automatiserad inhämtning också göras med tätare mellanrum, t.ex. kvartalsmätningar avseende medier, besök och utlåning.

Detta förutsätter dock att folkbiblioteken är tydligt informerade om körningsdatum så att de kunnat lägga in alla uppgifter/medier till dessa datum.

De ekonomiska uppgifter som inhämtas skulle kunna samordnas genom ett utvecklingsarbete tillsammans med SKL och Skolverket. Båda inhämtar idag uppgifter om personal och ekonomi, men inte på ett sådant sätt och med sådan indelning så att uppgifterna kan användas i biblioteksstatistiskt syfte.

5.2 Skolbibliotek

Senaste skolbiblioteksundersökningen genomfördes av Kulturrådet under 2009, avseende 2008 års värden. Samliga grund- och gymnasieskolor i landet tillfrågades. Det framkom i samband med detta Skolverket årligen inhämtar ekonomiuppgifter från grund- och gymnasieskolorna men i de uppgifterna ingår kostnaderna för skolbiblioteken i en klumpsumma tillsammans med ”övriga utgifter”. Det finns således inga registeruppgifter över skolbibliotekens ekonomi.

Skolverket har fram till 2009 inte registrerat vilka skolor som har tillgång till skolbibliotek eller inte eftersom detta är en uppgift som inte ingått i uppdraget när skolorna inspekteras. Därför måste samtliga 6100 skolenheter på grund- och gymnasienivå tillfrågas (en skola kan bestå av flera skolenheter) varje tillfälle som skolbiblioteksstatistiken genomförs, eftersom det inte finns registeruppgifter som anger skolornas tillgång till skolbibliotek.

Uppgifter om personal och ekonomi skulle kunna samordnas genom ett utvecklingsarbete tillsammans med SKL och Skolverket.

Skolbiblioteken skulle liksom Folkbiblioteken ha nytta av bättre kommunvisa jämförelsetal och index så att biblioteken kan använda statistiken i budgetberäknande syfte. Även bättre mått på skolbibliotekens pedagogiska och kulturella aktiviteter efterfrågas, mått som på ett bättre sätt åskådliggör att en stor del av skolbibliotekens arbete inte är medieutlåning utan mer utbildande och kulturell.

Trenden är att allt fler skolbibliotek integreras med folkbibliotekens filialer, hälften av landets folkbiblioteksfilialer var 2008 integrerade med ett skolbibliotek. Samtidigt läggs många folkbiblioteksfilialer ned.

Skolbibliotekets del av folkbiblioteksfilialen kan inte särskiljas avseende media, besök och lån.

Ett problem med skolbiblioteksstatistiken är att den inte genomförs varje eller vartannat år. Vid det senaste tillfället hade sex år passerat mellan undersökningstillfällena, på grund av resursbrister, och under den tiden hade statistikkompetensen på skolbiblioteken minskat hos bibliotekspersonalen som skulle göra statistikuttagen. Det var därför även svårt för skolor med datoriserade bibliotekssystem att få fram de efterfrågade antalsuppgifterna. Statistik bör samlas in för samtliga offentligt finansierade bibliotek ofta och regelbundet.

Ytterligare ett problem är själva definitionen av skolbibliotek som används vid insamlingen av statistik. Exempelvis, ska hundratals böcker som inte är katalogiserade och organiserade få räknas som ett skolbibliotek?

Skolregistret bör tillföras uppgift om skolenhetens tillgång till skolbibliotek samt skolbibliotekstyp (eget, delat eller integrerat). Då skulle endast de skolor som har bibliotek behöva tillfrågas om statistiska uppgifter, en stor kostnadsbesparing.

5.3 **Forskningsbibliotek och specialbibliotek**

Kulturrådet har ansvar även för forskningsbiblioteken och specialbibliotekens statistik men KB har varit den myndighet som praktiskt administrerat den årligen och stått för analys och kunskapsuppbyggnad inom området. KB uppdrog fram till 2008 års statistik SCB att sköta själva insamlandet och resultatsammanställningen i tabellform. Under januari 2010 är det Kulturrådet som samlar in även forskningsbiblioteksstatistiken i samarbete med KB. Statistiken är till viss del anpassad till internationella standarder.

Forskningsbiblioteksstatistiken är speciell, såtillvida att de flesta uppgiftslämnare efterfrågar att statistiken borde innehålla ännu fler frågeställningar/variabler. I dag samlas ca 140 enskilda uppgifter om varje bibliotek. Samtidigt är spännvidden mellan de olika biblioteken stor avseende deras möjligheter att sammanställa uppgifterna som efterfrågas. Vissa specialbibliotek har t.ex. helt enkelt inte alla sina medier inlagda i bibliotekssystemet, vilket orsakat stora internbortfall i svarsunderlaget på många variabler. Det finns till exempel museibibliotek som har kilometerlånga hyllor med medier som inte är inlagda i datoriserade

bibliotekssystem. Specialbibliotekens situation och verksamhet behöver generellt bli bättre belyst.

I projektets inledande fas bör en utveckling av lokala datoriserade insamlingsunderlag konstrueras med utförliga definitioner utskrivna i samband med varje variabel, så att enskilda bibliotek med många filialers insamlingsarbete underlättas.

Forskningsbiblioteksstatistiken är dock den bibliotekstyp där de efterfrågade variablerna i störst utsträckning hunnit definieras ordentligt, varvid sannolikheten att uppgiftslämnarna gör korrekta statistikuttag till uppgiftsinlämnandet är högst för dessa bibliotekstyper.

5.4 Sjukhusbiblioteken

Sjukhusbiblioteken har under en rad år tillfrågats i samband med att folkbibliotekens tillfrågas. Sjukhusbiblioteken har dock haft ett frågeformulär som är en förenklad version av folkbiblioteksstatistiken. Under dessa år har endast statistik från den del av sjukhusbiblioteket som vänder sig till patienterna, som kallas allmänna delen eller patientdelen, efterfrågats. Detta har rönt kritik från sjukhusbiblioteken. Oftast är det den medicinska delen av biblioteket som är dess huvudsakliga verksamhet.

Det har också varit svårt för många bibliotek att separera patientdelen ur beståndet vid de sjukhusbibliotek som har ett bibliotekssystem för bibliotekets båda delar.

Under åren 2007 och 2008 genomfördes därför inte sjukhusbiblioteksstatistiken i avvaktan på att en anpassning av frågeformuläret skulle göras för att även den medicinska delen, det vill säga, hela sjukhusbibliotekets medier, personal och verksamhet skulle kunna ingå i statistiken.

Under 2009 gjordes ett utvecklingsarbete inom KBs expertgrupp för statistik i samverkan med Kulturrådet och i januari 2010 utgick ett nytt, utökat, frågeformulär till sjukhusbiblioteken gällande 2009 års värden. Nu tillfrågas samtliga sjukhusbibliotek och dess filialer om bibliotekets båda delar. I samband med fältarbetet har framkommit att några sjukhusbibliotek lagt ut sin patientdel på folkbiblioteket i kommunen och det är ofta endast sjukhusets medicinska del som administreras av landstinget. Det nya frågeunderlaget finns att tillgå, tillsammans med information om den övriga

biblioteksstatistik som sammanställs för 2009 under 2010, fram till april månad via www.kulturradet.se/biblioteksstatistik2010.

Det är önskvärt att utifrån de kunskaper som framkommer genom undersökningen 2010 att återigen justera urvalsbasen och se över frågeställningarna till sjukhusbiblioteksstatistiken så att den i framtiden utgår från respektive bibliotekssystem istället för adresställen med tänkt allmän- respektive medicinsk del. En dokumentation över vilka nya variabler i frågeformuläret som fungerat respektive inte fungerat bör göras samtidigt som frågorna ytterligare harmoniseras mot en gemensam, jämförbar statistik.

6 Centrala bibliotekssystem

Dagens problem med automatisk statistikinhämtning från centrala bibliotekssystem är många. Några av de största är:

- Det finns många olika typer av system med olika dataformat
- Det finns många kända problem med dubblettinläggning
- Juridiska
- Svårigheter med kontroll av inlagda medier
- Samtliga medier är inte inlagda

6.1 Centrala licensavtal

Det finns centrala licensavtal för följande bibliotekstyper - universitet- och högskolebibliotek, sjukhusbibliotek samt folk- och skolbibliotek. KB tecknar centrala licensavtal för elektroniska tidskrifter och databaser. De svenska universiteten och högskolorna kan ansluta sig liksom bibliotek vid icke-akademiska offentliga forskningsinstitutioner. Det är bara de bibliotek som är s.k. samverkansbibliotek som kan anmäla sig till de centrala avtalen, och de väljer själva vilka avtal de vill ansluta sig till.

De handläggare på KB som arbetar med förhandlingar för licensavtal använder idag statistik som underlag i förhandlingar när nya avtal för e-resurser ska upphandlas. Det har visat sig att kostnaderna för avtalen kan minskas väsentligt med rätt statistik som förhandlingsunderlag. Ett gott exempel på detta är att bara på senaste året har sådana statistikunderlag möjliggjort nya avtal där de samlade kostnaderna minskats från 178 till 170 miljoner. Statistiken kan också användas som beslutsunderlag för biblioteken som anslutit sig till centrala avtal.

Den arbetsgrupp på KB som idag arbetar med förhandlingar och avtal avsätter, när det är möjligt, tid för att ta fram statistik och att sammanställa den. Planer finns för att förbättra statistiktillgången för biblioteken som är med i de centrala avtalen, men i dagsläget finns inte resurser för detta. Tillfälliga personalsatsningar och inrättande av en databaslösning som kontinuerligt sammanställer statistik på området torde leda till ytterligare kostnadsbesparingar som mer än väl uppväger kostnaderna för en ny statistiklösning redan under det första året. Ett förslag är därför att resurser läggs på att utveckla den statistik som biblioteken som är med i avtalen efterfrågar. Delar av denna statistik kommer sedan också att kunna användas i den offentliga statistiken.

EiRA är den centrala organisation som sluter licensavtal för landstingens räkning. EiRA är fr.o.m. 2010 en tjänst hos Sjukvårdsrådgivningen, SVR AB.

Licensavtalen omfattar för 2010 elva förlag och ett s.k. kliniskt beslutsstöd. Det är möjligt att ta ut siffror på användningen, både på central nivå för hela landet, men även regionalt ute i respektive landsting. Denna statistik är ett viktigt instrument inför nya förhandlingar med förlagen.

För att de statistiska uppgifterna ska vara tillämpbara, är det viktigt att de olika variablerna är jämförbara förlagen emellan. Ett gemensamt verktyg alternativt gränssnitt skulle underlätta för utvärderingar, byggda på statistiska uppgifter.

KULDA konsortiesamköp av nättjänster för folk- och skolbibliotek. Verksamheten har initierats av Länsbiblioteken och Statens kulurråd. Projektet bör inleda ett samarbete för att undersöka möjligheterna att via KULDA inhämta gemensam central statistik över användning och bestånd.

6.1.1 *Counterstatistik*

Idag levereras stora delar av statistiken för de medier som ingår i centrala avtal i en standard som heter COUNTER. Det innebär att leverantörerna av e-resurser har möjlighet att ge samlade lösningar för de institutioner som ingår i de centrala avtalen. Statistiken är synnerligen detaljerad med filer på upp till 400 tusen rader levererade i XML-format. Idag finns inte resurser att tillvarata dessa data på ett optimalt sätt inom något av biblioteksområdena. Med en bättre hantering skulle den här statistiken kunna användas och presenteras bättre för biblioteken och uppgifterna till den offentliga

statistiken skulle kunna hämtas direkt från leverantörerna istället för att, som idag, gå via biblioteken.

6.2 **Libris**

Libris är forskningsbibliotekens gemensamma katalog. Samtal förs om den även ska kunna bli den gemensamma nationella bibliotekskatalogen i framtiden. Projektet bör undersöka vilka data som i dagsläget kan hämtas direkt från Libris till den officiella statistiken när det gäller bestånd.

6.3 **BURK**

BURK är folkbibliotekens gemensamma katalog som innehåller över 2,2 miljoner poster och varje år tillkommer ytterligare 70 000. Projektet bör undersöka vilka data som i dagsläget kan hämtas direkt från BURK till den officiella statistiken när det gäller bestånd och medietyper.

6.4 **SwePub**

SwePub är en söktjänst för svenskt vetenskapligt material. SwePub innehåller referenser till de forskningspublikationer som finns registrerade i för närvarande ett trettiotal svenska lärosätens publiceringsdatabaser. Urval och omfattning varierar från lärosäte till lärosäte. SwePub är inte utvecklat för att leverera statistik, men det är möjligt att hämta data från SwePub för olika typer av användning. Vetenskapsrådet arbetar idag med ett projekt där man försöker att använda data från SwePub för bibliometriska analyser. Eventuellt skulle data från SwePub kunna användas för att generera statistik om svenskt vetenskapligt material. Medel bör avsättas i statistikprojektet för att undersöka vilka möjligheter som finns. Detta kan ske antingen i ett samarbete med söktjänsten SwePub eller i samarbete med Vetenskapsrådet.

7 **Lokala bibliotekssystem**

I dagsläget informerar Kulturrådet de stora bibliotekssystemleverantörerna, ex. Axiell och Bibliotekscentrum, om förändringar inför kommande års statistikuttag så att de har möjlighet att lämna ändrade instruktioner till de bibliotek som ska göra statistikuttag till den officiella statistiken. I framtiden är det önskvärt att detta samarbete utvidgas så att det ger företagen möjlighet att utveckla statistikklinter som automatiskt ger det statistikuttag som ingår i den officiella statistiken. Detta skulle påtagligt öka reliabiliteten av mätta variabler samt underlätta uppgiftslämnarbördan. I dagläget ser uttaget helt olika ut vid alla bibliotek. Exempelvis kan nämnas variabeln ”antal medier av olika medietyper” som dels är beroende av hur många medietyper som är möjliga att använda i det aktuella bibliotekssystemet, dels är beroende av vilka medietyper i systemet som biblioteket valt att

använda/registrera. Antalet medietyper i de olika bibliotekssystemen är oftast fler än de medietypskategorier som ingår i den officiella statistiken så de måste sammanföras manuellt innan statistikenkäten kan fyllas i. Ett utökat samarbete skulle i

1. Fas 1: leda till förbättrade instruktioner om hur statistikuttaget kan göras till uppgiftslämnarna
2. Fas 2: ytterligare harmonisera variablerna för att kommunvisa jämförelser ska kunna sammanställas med alla bibliotekstyper
3. Fas 3: en produkt (statistikklent) kopplat till respektive bibliotekssystem som möjliggör automatiska statistikuttag och som sammanför mediekategorier sammanställt som de efterfrågas i enkäten för den officiella statistiken
4. Fas 4: uppgift om t.ex. medietyper hämtas automatiserat och elektroniskt från varje bibliotekssystem så att bibliotekspersonalen inte behöver involveras i statistikuttaget. Detta möjliggör också tätare statistikinhämtning.

Uppgifter som inte ingår i bibliotekssystemen måste även fortsättningsvis hämtas på andra sätt, t.ex. uppgifter om ekonomi och personal samt de övriga aktiviteter än medieförsörjning som biblioteken ägnar sig åt, exempelvis utbildning och kultur. Ett samarbete med SKL och Skolverket borde påbörjas så att framtidens uppgiftsinsamlande om personal och ekonomi vid biblioteken kunde automatiseras.

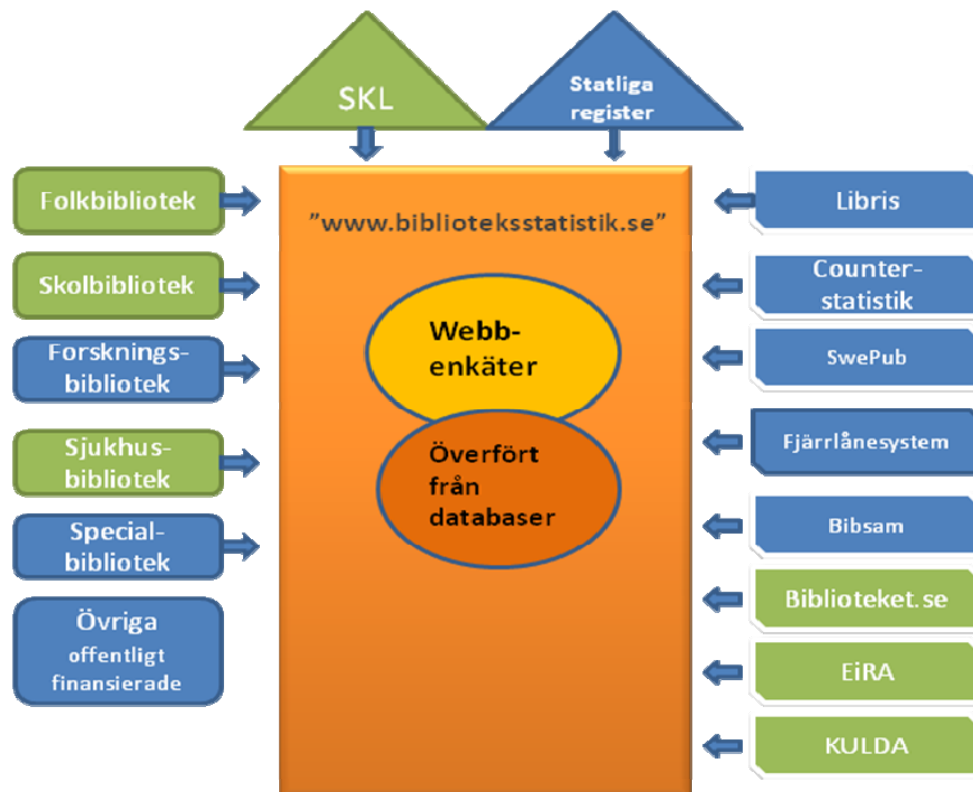
8 Projektets arbetsuppgifter

Arbetet består av flera på varandra följande faser. Olika bibliotekstyper har olika förutsättningar för att framskrida tidsmässigt inom projektet, vilken lämpligen genomförs i fyra faser (se avsnitt 12). Arbetet ska inbegripa:

A. Skapa Biblioteksstatistikdatabasen

En interaktiv databas skapas. Till denna databas kopplas en plattform på Internet, lämpligen kallad "www.biblioteksstatistik.se". Systemet ska kunna ta emot biblioteksstatistiska data från webbenkät, andra databaser och olika bibliotekssystem. Systemet ska också generera statistik till biblioteken, beslutsfattare, massmedia och allmänheten. Det ska vara möjligt för en var som når sidan via Internet att göra sina egna "körningar", t.ex. generera en tabell över "Utlån av E-böcker i Hässleholms kommun under en treårsperiod" på ett enkelt sätt (se exemplet i Finland).

För att åskådliggöra projektets åtaganden illustrerar nedanstående bild de huvudsakliga institutionerna som kommer att beröras av systemet. Ett av projektets första åtaganden är att ytterligare utveckla denna schematiska beskrivning på hur systemet bör byggas upp för att denna ska ligga som underlag för projektarbetet.

Utmaningen är också att sammanställa det insamlade datat till automatiserade ”rapporter” som visar samtliga uppgifter som finns insamlade per kommun och per region på ett pedagogiskt sätt. Totalt sett skapas drygt 300 ”rapporter” som visar resultaten i form av tabeller och diagram, i samband med förklarande text per varje region och kommun.

B. Säkrandet av gamla data.

För att säkra framtida möjligheter till tidsjämförelser måste gamla data från olika håll säkras till systemet. En sammanställning av grunddata från SCB, Statisticon, Kulturrådet och KB måste göras.

C. Revision av nuvarande statistikvariabler

Ytterligare en revision av statistikvariablerna bör göras för att möjliggöra regional och kommunal biblioteksstatistik oavsett bibliotekstyp. Frågeunderlagen bör delas in i en gemensam del för alla bibliotek i riket och

en del som är bibliotekstypsanpassad, t.ex. så finns det inte Äppelhyllor på forskningsbibliotek.

I samband med revisionen bör bibliotekens företrädare beredas möjlighet att lämna synpunkter. Synpunkterna sammanställs och ligger sedan som underlag till revisionens slutgiltiga förslag. Revisionen bör göras över ett antal år för att möjliggöra att variabler som ska förändras körs i både gammal och ny version ändringsåren för att möjliggöra beräkningar på förändringen i resultat med nya frågeställningar.

C.1 Uppföljning av bibliotekslagen

I revisionen av nuvarande statistikvariabler bör möjligheten att lägga till variabler som möjliggör en kontinuerlig uppföljning av bibliotekslagen vara en självklarhet.

C.2 Anpassning till internationella standarder

Projektet bör eftersträva att den framtida biblioteksstatistiken följer viktiga internationella standarder så att den svenska statistiken blir jämförbar på viktiga punkter med den nordiska och europeiska. Kulturrådet medverkar idag inom Eurostatsamarbetet. KB bevakar idag revideringar av relevanta standarder och är aktiva inom ISO och svenska SIS.

D. Samlad dokumentation och forskning

Genom att all biblioteksstatistik samlas på ett ställe samlas också erfarenheterna kring avvikelser i underlaget i en samlad dokumentation och kompetensen kring olika insamlingsmetoder kan vidareutvecklas. Metadata dokumenteras och beskrivs. Bortfallstyper klassificeras. Olika forskningsprojekt inom t.ex. det bibliometriska området kan knytas till utvecklingsprojektet och därigenom också stödja detta.

E. Internationellt deltagande

Genom ett aktivt deltagande i de internationella grupperingar som finns, t.ex. ISO (SIS), statistiksektionen inom IFLA, Eurostat m.fl. tillförsäkras projektet nödvändig kompetens och förtrogenhet med de internationella strömningarna. Ett aktivt deltagande leder också till möjlighet att påverka framtida standarder och definitioner. Sverige har i dag ett högt internationellt anseende inom området och det är viktigt att upprätthålla detta genom full representation inom de viktigaste organen. Med all biblioteksstatistik samlat på ett ställe kommer Sverige att i framtiden kunna agera vederhäftigt och med stor tyngd. Inom Norden har tankar funnits på

en samnordisk gruppering - Sverige skulle kunna bli mer drivande också i detta sammanhang.

F. Målformuleringar och möjlighet till måluppföljning

Inom ramen för projektet ska också ett utvecklingsarbete ske så att av mätbara prestationsindikatorer tillfogas biblioteksstatistiken. Projektet ska samarbeta med forskare inom området och påföra indikatorerna till statistiken.

G. Ökad reliabilitet - klassificeringsnycklar

Projektet ska göra en kartläggning av vilka olika kategorier som finns i olika bibliotekssystem. Genom detta arbete ska ”nycklar” skapas så att det är helt klart vilka olika kategorier i systemen som ska sammanräknas till de olika variabler som efterfrågas i biblioteksstatistiken. Därigenom ökas statistikens reliabilitet.

H. Kvalitetsindikatorer - kommunjämförelser

Projektet ska verka för att uppgifter om kommunstorlek, kommunkonstanter tillförs statistiken så att det ska vara möjligt att beräkna kvalitetsindikatorer och effekt och göra kommunvisa jämförelser mellan jämförbara kommuner, kommunala biblioteksindex.

I. Seminarieverksamhet

Projektets olika faser följs av en seminarieserie som hålls på olika orter i landet. Syftet med seminarierna är att öka kunskapen om hur biblioteksstatistik kan användas i utvecklingsarbetet av biblioteken, hur biblioteksstatistik praktiskt ska rapporteras och hur den framtida utvecklingen inom området förväntas vara.

J. Löpande utvärdering

Projektet syftar att regelbundet utvärdera insamlingarna tillsammans med uppgiftslämnarna, att genomgående ha en bättre dialog med uppgiftslämnarna samt att utveckla ett forum där biblioteksstatistik diskuteras.

9 Personalsammansättning

Projektet behöver olika personal i olika faser utöver den personalbas som efter projektets genomförande måste finnas kvar för att upprätthålla och uppdatera systemet.

9.1 Styrgrupp

Styrgruppen överinser projektet i alla fyra faser. Förslag på styrgruppens sammansättning:

- Statistikansvarig myndighet
- Representant från KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik
- Biblioteksföreningen
- Representant från Sverigebiblioteket

9.2 Referensgrupp/arbetsgrupp

I projektets olika faser tillkommer och utgår relevanta representanter för det samlade ”bibliotekssverige”. Exempel på särskilda samarbeten som är viktiga för projektet:

- SKL – ekonomi och befattning/personaluppgifter, överensstämmer inte med nuvarande biblioteksstatistik
- Skolverket/SCB– registrering av skolbibliotek och särskilja ekonomi för skolbiblioteken
- HSV – inlägg av registeruppgifter
- Länsbiblioteken – samarbeten och samverkan kring media i regionen
- Dik – personalstatistik
- SKTF - personalstatistik
- Ämnesrådet för Lärarbibliotekarier
- NIK – Nätverket för informationskompetens
- TPB – Talboks- och punktskriftsbiblioteket
- Bibliotekssystemleverantörer – definitioner och instruktioner, vilka mediekategorier ska påföras respektive statistikvariabel samt automatiska statistikuttag
- SwePub – statistikuttag
- Libris – statistikuttag
- EiRA – statistikuttag
- KULDA - statistikuttag
- BURK – statistikuttag

9.3 Personal

Personalen anställs av den statistikansvariga myndigheten. Vissa delar av personalen arbetar under begränsad tid i projektet, vissa personer består i tjänst även efter projekttidens slut:

- Projektledare/ seminariehållare
- Statistiker
- Systemerare

- Programmerare
- Kommunikatör
- Kontrollör/assistent
- Bibliotekarie – dokumentalist

10 Tid

Tid för projektet beräknas till 4 år med start i augusti 2010.

11 Kostnader

11.1 Nuvarande kostnader för biblioteksstatistiken

De nuvarande kostnaderna för biblioteksstatistiken i Sverige är idag inte överblickbara men förekommer på en rad nivåer:

- de statliga kostnaderna består för närvarande av den personal på Statens kulturråd som genomför statistikinsamlingen, material, lokaler och de eventuella datakonsulter som behövs för att tekniskt inhämta statistiken genom webbformulären
- dessutom får statistikinsamlingen vid forskningsbiblioteken och många av specialbiblioteken ses som en statlig kostnad
- de kommunala kostnaderna består av den personal som sammanställer underlaget till statistikenkäterna och datastöd för statistikuttaget. Dessutom tillkommer det på kommunal nivå också kostnader för det statistikuttag som inhämtas av t.ex. länsbibliotek och kommunledning för att sammanställa regionala underlag och budgetunderlag. Uppgifterna från riksstatistiken fyller ofta inte samma behov som de lokala beslutsfattarna efterfrågar och i de fall som den används för beslut på kommunal nivå så görs ofta jämförelser med kringliggande kommuner som i förekommande fall kan vara direkt missvisande.
- landstingen har också personal, material och konsultkostnader både för att lämna och sammanställa biblioteksstatistik.

I den officiella statistikens frågeformulär frågas efter tidsåtgången för att sammanställa och fylla i biblioteksstatistiken i webbenkäterna. Även om det förekommer ett stort bortfall av lämnade tidsuppgifter kan det konstateras att folkbiblioteken och skolbiblioteken tillsammans ägnade åtminstone 7000 timmar åt att besvara statistikenkäterna 2009 vilket uppskattat utgör en lönekostnad för kommunerna om minst 1,5 miljoner kronor inklusive sociala avgifter. Motsvarande uppgift finns i skrivande stund inte att tillgå för tidsåtgången för forsknings-, specialbiblioteken och sjukhusbiblioteken,

men troligen uppgår dessa sammanlag till ytterligare 1 miljon kronor. Samtidigt uppgick lönekostnaderna vid Kulturrådet och KB och de konsultkostnader som uppkom genom SCBs arbete, uppskattningsvis till 1,5 miljoner kronor för 2009 års genomförande av skolbibliotek, folkbibliotek och forskningsbiblioteksstatistiken.

Sammanfattningsvis kan således konstateras att enbart de kända personalkostnaderna för den officiella delen av biblioteksstatistiken uppgår till närmare 4 miljoner kronor. Till dessa tillkommer naturligtvis förberedelsetid och medverkan i arbetsgrupper kring statistikfrågor och kanske framför allt tolkning och kontroll av de publicerade resultaten på regional- och kommunal nivå.

11.2 Projektkostnader

Det förslagna projektet behöver en omfattande initial satsning för att efter projekttiden möjliggöra minska arbetsbördan för uppgiftslämnare och statistikansvarig myndighet. En grov skattning av projektets kostnader under fas 1-4 (4 år) uppgår till:

	Tkr
Personalkostnader ansvarig statistikmyndighet, inklusive kompetensutvecklande åtgärder	8 000
Server, programvaror, material	1 000
Informationsinsatser, seminarier, material	1 000
Styrgrupp	500
Referensgruppsarbete	500
Utvecklingskostnader, konsultavgifter	1 000
Summa	12 000

Kostnaderna för den löpande driften av biblioteksstatistikdatabasen uppskattas till en miljon kronor per år (inklusive löner) efter att fas 1-4 genomförts. Samtidigt görs en besparing både på statlig-, kommunal- och regional nivå.

12 Mål

Målet med projektet är att samtliga bibliotekstyper besvarar en enkät med dels gemensamma frågor för alla bibliotekstyper, dels frågor som är utmärkande för respektive bibliotekstyp samt att, där så är möjligt, data hämtas automatiskt från bibliotekssystemen och kommunala och statliga system för att underlätta uppgiftslämnarbördan.

I statistiken inryms variabler som kan användas för bibliotekens kvalitetsarbete. Dessa kan anpassas efter lokala behov. Metoder för att arbeta med måluppfyllelse utvecklas.

12.1 Fas 1

Fas 1 anses uppfylld när samtliga offentliga bibliotekstyper besvarar ett formulär som har gemensamma grunduppgifter för standardvariabler så att regional och kommunal jämförelse är genomförbar och därefter har de möjlighet att besvara frågor som är relevanta för deras bibliotekstyp.

12.2 Fas 2

Fas 2 anses uppfylld när en harmonisering av enkäterna är uppnådd.

12.3 Fas 3

Fas 3 anses uppfylld när jämförelseåren mellan inlämnade och automatiskt hämtade data kan anses som avslutad och det bedöms att endast de automatiserade medieuppgifterna kan tjäna som underlag genom det kvalitetssäkringsarbete som genomförts.

12.4 Fas 4

Fas 4 anses uppfylld när metoder, nätverk för kvalitetsansvariga, seminarier, indikatorer, följa upp bibliotekslagen, måluppföljning, samt biblioteksstatistikdatabasen är fullt fungerande med etablerade rutiner, dvs. alla projektets arbetsuppgifter är genomförda.

13 Diskussion

Att biblioteksstatistiken står inför en förändring är helt klart. Vilken aktör som ska stå för den förändringen är dock ännu inte bestämt.

I dagsläget är det Kulturrådet som ansvarar för all statistik inom området. Kulturrådet är en SAM-myndighet och genom att även annan kulturstatistik genomförs på myndigheten skapas samordningsfördelar med annan statistik.

KB är den aktör som nämnts i samband med att ansvaret för biblioteksstatistiken eventuellt skulle lämna Kulturrådet i samband med att vissa bidragsfördelningar inom biblioteksområdet förs över från Kulturrådet till KB.

En annan tänkbar aktör är SCB som på olika sätt kommit att arbeta med biblioteksstatistik under åren.

En fjärde tänkbar aktör som kan komma att agera inom området är den tänkta myndigheten för Kulturanalys.

14 Referenser

1. Den svenska biblioteksstatistiken - Slutdokument från Svensk Biblioteksförnings verksamhetsgrupp för statistik, 2009
2. Dikt eller verklighet – Annette Johansson, 2008
3. Mäta och väga, Malin Ögland, 2009
4. På osäker grund, SKL 2005
5. Intervjuprojektet, Bodelsson och Jacobsson på uppdrag av KBs expertgrupp för biblioteksstatistik
6. Kulturrådet, synpunkter från folkbiblioteken, 2009
http://www.kulturradet.se/Documents/statistik/bibliotek/Rapport_synpunkter_folkbibliotek.pdf
7. Expertgruppen för biblioteksstatistik
<http://www.kb.se/bibliotek/referensgrupper/expertgrupp-statistik/>
8. Functional requirements to Swedish Library Statistics, Jørgensen
<http://www.kulturradet.se/Documents/statistik/bibliotek/Functional%20Requirements%20to%20Swedish%20Library.pdf>, KB & Kulturrådet 2009